

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อายุความในคดีแพ่งคือกำหนดเวลาที่ให้เจ้าหน้าที่ใช้สิทธิเรียกร้อง หากพ้นกำหนดอายุความฟ้องร้องแล้ว ฝ่ายที่ถูกบังคับสิทธิเรียกร้องหรือลูกหนี้มีสิทธิปฏิเสธไม่ชำระหนี้ดังกล่าวได้ ส่วนอายุความในคดีอาญาคือกำหนดเวลาที่กำหนดให้มีการฟ้องคดี หากล่วงเลยกำหนดอายุความแล้วจะฟ้องคดีและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษไม่ได้

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ได้กำหนดให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนมกราคม พ.ศ. 2500 จนบัดนี้เป็นต้นมารัฐสภาไม่ได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องอายุความอีกเลย ซึ่งวัตถุประสงค์ของการร่างกฎหมายเกี่ยวกับอายุความในคดีอาญาขณะนั้นก็เพื่อจะฟ้องร้องผู้ที่กระทำความผิดให้ได้รับโทษตามกฎหมายภายในกำหนดอายุความ การกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญาจะมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของความผิดและอัตราโทษในข้อหาที่ต้องหาว่ากระทำความผิด โดยข้อหาที่มีระวางโทษประหารชีวิตจะมีกำหนดอายุความ 20 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95(1) เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 ต้องระวางโทษสูงสุดประหารชีวิตจึงมีกำหนดอายุความ 20 ปี เป็นต้น ถ้าไม่ได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนด 20 ปีนับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ ซึ่งอายุความ 20 ปีเป็นอายุความที่ยาวที่สุดของประมวลกฎหมายอาญา การกำหนดอายุความสั้นหรือยาวพิจารณาโดยใช้หลักความรุนแรงของความผิดและอัตราโทษ โดยไม่ได้พิจารณาถึงความยากง่ายของการสืบหาพยานหลักฐานและการสอบสวน แต่รูปแบบอาชญากรรมที่เกิดขึ้นใหม่ในปัจจุบันมีลักษณะแตกต่างจากรูปแบบอาชญากรรมเดิม ทำให้ยากต่อการสืบสวนสอบสวน เช่น อาชญากรรมทางธุรกิจอย่างการฉ้อโกงของผู้บริหารสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 มีอายุความ 2 ปี ซึ่งจะเห็นว่ามีอาชญากรรมทางธุรกิจมากมายที่ไม่สร้างความตื่นตระหนกให้กับประชาชนเหมือนกับการฆ่าคนตาย แต่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งพยานหลักฐานเกือบทั้งหมดอยู่ที่ตัวผู้กระทำความผิดทำให้ยากต่อการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ แต่กฎหมายกำหนดอายุความที่สั้น จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่กระทำความผิดหลบหนีจนคดีขาดอายุความ หลายคดีขาดอายุความโดยที่ไม่ได้ตัวผู้กระทำความผิดมารับการพิจารณาคดีในศาล ดังนั้นจึงเห็นสมควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และลักษณะของอาชญากรรมในปัจจุบัน และควรเพิ่มแนวความคิดในการกำหนดอายุความในคดีอาญาว่า "บุคคลไม่ควรแสวงหาประโยชน์จากอายุความ"

ตามประมวลกฎหมายอาญา หมวด 9 ว่าด้วยอายุความมาตรา 95 บัญญัติไว้ว่า “ในคดีอาญาดำมิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้นับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ

(1) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก ยี่สิบปี

(2) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ไม่ถึงยี่สิบปี

(3) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(4) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี

(5) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้อง ระวางโทษอย่างอื่น

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือ วิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดดังกล่าวแล้วนับแต่วันหลบหนีหรือวันที่ศาล สั่งงดการพิจารณาก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นกัน”

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 เป็นอายุความฟ้องคดี การนับอายุความตาม ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 มีสองช่วง คือช่วงแรกเป็นการนับอายุความหลังการกระทำ ความผิดจนถึงการฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 วรรคแรก และช่วงหลังเกิดขึ้น หลังจากที่ได้ฟ้องคดีแล้ว ซึ่งจะเริ่มนับอายุความเมื่อจำเลยหลบหนีจากการพิจารณาคดีของศาลตาม ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 วรรคท้าย แต่ผลของอายุความทั้งสองช่วงตามประมวล กฎหมายอาญามาตรา 95 วรรคแรกและวรรคท้ายเหมือนกัน คือถ้าไม่ได้ฟ้องหรือนำตัวผู้ หลบหนีการจับกุม การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีของศาลภายในกำหนดอายุความ เป็นอัน ล่วงเลยอายุความจะฟ้องคดีและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษไม่ได้ จากหลักการตามประมวล กฎหมายอาญามาตรา 95 จึงมีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อาศัยประโยชน์จากอายุความ โดยเมื่อมีการ กระทำความผิดแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยซ่อนตัวหรือหลบหนีจากการจับกุม การฟ้องคดี หรือการ พิจารณาคดีของศาล เพื่อต้องการให้คดีล่วงเลยอายุความ ผู้ต้องหาหรือจำเลยนี้คือ “บุคคลที่ หลบหนีจากความยุติธรรม” หรือ “Fugitive from Justice”

“การหลบหนีจากความยุติธรรม” หรือ “Fleeing from Justice” เป็นปัญหาและ อุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายอายุความ เช่น ในกรณีที่มีการกระทำความผิดแล้วผู้ต้องหา หลบหนีการจับกุมหรือหลบหนีการฟ้องคดีเพื่อต้องการให้คดีล่วงเลยอายุความฟ้องร้อง หรือใน กรณีที่ได้มีการฟ้องคดีแล้วซึ่งมีผลให้คดีหยุดนับอายุความ ต่อมาจำเลยได้หลบหนีการพิจารณา คดีของศาล โดยอาจหลบหนีประกันหรือหลบหนีจากการกักขังภายหลังจากที่ได้ฟ้องคดีแล้วจนคดี

ขาดอายุความ เป็นต้น จึงทำให้ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาพิสูจน์ความผิด หรือความบริสุทธิ์ในชั้นศาล

เหตุผลเดิมที่ผู้กระทำความผิดที่หลบหนีจากความยุติธรรมไม่สมควรได้รับโทษจากการกระทำความผิดของตน เนื่องจากการสันนิษฐานว่าผู้ที่กระทำความผิดได้รับความทุกข์ทรมานจากการหลบหนี และผู้นั้นไม่กระทำความผิดอีกให้เป็นที่รู้เห็นภายในกำหนดอายุความนี้ เพราะผู้กระทำความผิดเกรงว่าจะถูกจับไปดำเนินคดี เมื่อพ้นกำหนดอายุความจึงไม่ควรลงโทษผู้กระทำความผิดอีก อย่างไรก็ตามเหตุผลของข้อสันนิษฐานนี้ดูเหมือนจะเป็นเหตุผลที่ปราศจากมูลความจริง เนื่องจากในอดีตการหลบหนีต้องเข้าป่าเพื่อให้พ้นจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่สำหรับปัจจุบันการคมนาคมและการสื่อสารได้ก้าวหน้ากว่าเดิมมาก ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดแล้วซ่อนตัวหรือหลบหนี โดยการซ่อนตัวหรือหลบหนีอาจจะเป็นในราชอาณาจักรหรือนอกราชอาณาจักรก็ได้ เมื่อพ้นกำหนดอายุความแล้วจึงแสดงตัวแล้วใช้ชีวิตตามปกติ และเหตุผลเดิมในการกำหนดอายุความในเรื่องพยานหลักฐานและความทรงจำต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากผ่านพ้นระยะเวลาของอายุความทำให้ยากต่อการสืบสวนสอบสวนและการสืบพยาน เหตุผลนี้ไม่สามารถนำมาใช้ได้ในปัจจุบันเนื่องจากการสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถนำเอาการพิสูจน์ทางนิติเวชวิทยาศาสตร์มาใช้ในการตรวจสอบพยานหลักฐาน รวมทั้งการนำเอาการบันทึกภาพและเสียงมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทั้งในศาลและนอกศาล จากเหตุผลดังกล่าวจึงไม่เป็นการยุติธรรมที่จะปล่อยให้ผู้กระทำความผิดพ้นอาญาไปเพราะล่วงเลยกำหนดเวลา ดังนั้น เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ในชั้นศาล จึงเห็นควรศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎีของการกำหนดอายุความในคดีอาญาของสหพันธรัฐสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมของอายุความในคดีอาญาของไทย

1.2 สมมุติฐาน

อายุความในคดีอาญาเป็นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเพื่อจะฟ้องผู้ที่กระทำความผิดให้ได้รับโทษตามกฎหมาย ถ้าคดีล่วงเลยอายุความจะไม่สามารถฟ้องและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ จึงมีหลายคดีที่หลังการกระทำความผิดผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีจากความยุติธรรม จึงเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายอายุความในคดีอาญา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงหลักการของการหยุดนับระยะเวลาอายุความในกรณีที่มีการหลบหนีจากความยุติธรรม เพื่อนำมาใช้กับอายุความในคดีอาญาต่อไป

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎี ความเป็นมาของการกำหนดอายุความในคดีอาญาของไทย
2. เพื่อศึกษาถึงความหมายและประเภทของอายุความในคดีอาญา ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายกับอายุความในคดีอาญาของไทยในกรณีที่มีการหลบหนีจากความยุติธรรม
3. เพื่อศึกษาแนวคิด ความเป็นมาของการกำหนดอายุความในคดีอาญา ความหมายและประเภทของอายุความในคดีอาญาของสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น
4. เพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์การหยุดนับระยะเวลาของอายุความในคดีอาญาของไทยในกรณีที่มีการหลบหนีจากความยุติธรรม

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎี ความเป็นมาของการกำหนดอายุความในคดีอาญาของไทย
2. ศึกษาถึงความหมายและประเภทของอายุความในคดีอาญา ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายกับอายุความในคดีอาญาของไทย ในกรณีที่มีการหลบหนีจากความยุติธรรม
3. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ความเป็นมาของการกำหนดอายุความในคดีอาญา ความหมายและประเภทของอายุความในคดีอาญาของสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น
4. ศึกษาถึงหลักเกณฑ์การหยุดนับระยะเวลาของอายุความในคดีอาญาของไทย ในกรณีที่มีการหลบหนีจากความยุติธรรม

1.5 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยจะใช้วิธีการวิจัยเอกสารทั้งหมด โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ คำบรรยายกฎหมายตลอดจนตัวบทกฎหมายและคำพิพากษาของศาลที่เกี่ยวข้อง ทั้งของประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบหาข้อสรุป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดทฤษฎี ความเป็นมาของการกำหนดอายุความในคดีอาญาของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. ทำให้ทราบถึงความหมายและประเภทของอายุความในคดีอาญา ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายกับอายุความในคดีอาญาของไทย ในกรณีที่มีการหลบหนีจากความยุติธรรม
3. ทำให้ทราบถึงแนวคิดทฤษฎี ความเป็นมาของการกำหนดอายุความในคดีอาญา ความหมายและประเภทของอายุความในคดีอาญาของสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น
4. ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์การหยุดนับระยะเวลาของอายุความในคดีอาญาของไทย ในกรณีที่มีการหลบหนีจากความยุติธรรม และเพื่อเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต